

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Οι χριστιανοί τῆς Κύπρου ἔτρεφον πάντοτε βαθὺν σεβασμὸν πρὸς τοὺς Ἅγιους. Διὰ νὰ τοὺς τιμήσουν, ἔκτιζον ναοὺς καὶ παρεκκλήσια, ἐζωγράφιζον εἰκόνας, συνηθροίζοντο τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης αὐτῶν καὶ ἐπανηγύριζον. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰ ἔντυπα Μηναῖα δὲν ὑπῆρχον ὕμνοι εἰς ἀρκετοὺς Ἅγιους διὰ τὴν Λιτὴν ἢ τὰ Ἀπόστιχα τοῦ Ἐσπερινοῦ, καθὼς καὶ διὰ τὰ Καθίσματα καὶ τοὺς Αἴνους τοῦ Ὁρθρου, οἱ εὐσεβεῖς πρόγονοί μας διεσκεύαζον ὕμνους ἀπὸ ἄλλους Ἅγιους. Περισσότερον ἔντονος ἦτο ἡ ἀνάγκη συντάξεως Ἀκολουθιῶν διὰ τοὺς τοπικοὺς Ἅγιους, τῶν ὁποίων ἡ τιμὴ δὲν εἶχε ἐξαπλωθῆ εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ὁρθοδοξίαν καὶ δι’ αὐτὸν δὲν ἐδημοσιεύθησαν δι’ αὐτοὺς ὕμνοι εἰς τὰ ἔντυπα Μηναῖα. Παρίστατο λοιπὸν ἀνάγκη συνθέσεως εἰδικῶν Ἀκολουθιῶν, ἡ ὁποία ἐκαλύφθη μὲ τὴν δημιουργίαν πρωτοτύπων ὕμνων ἢ μὲ διασκευὰς ἀπὸ ὕμνους ἄλλων Ἅγιων. Τοιουτοτρόπως διεμορφώθησαν αἱ Κυπριακαὶ Ἀκολουθίαι, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἀπὸ συμπληρώσεις ἢ παραλλαγὰς τῶν γνωστῶν Ἀκολουθιῶν, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται εἰς τὰ Μηναῖα, εἰς τὴν περίπτωσιν Ἅγιων τιμωμένων πανορθοδόξως, καὶ ἀπὸ νέας συνθέσεις Ἀκολουθιῶν διὰ Κυπρίους Ἅγιους.

Αὐταὶ αἱ Κυπριακαὶ Ἀκολουθίαι ἐξυπηρέτησαν τοὺς προγόνους μας εἰς τὴν τιμὴν τῶν Ἅγιων κατὰ τοὺς χρόνους τῶν δοκιμασιῶν τῶν καὶ τοὺς ἐθοήθησαν νὰ ἀντλήσουν δύναμιν ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν Ἅγιων καὶ μέχρι σήμερον ψάλλονται εἰς τοὺς ιεροὺς χώρους τῶν ναῶν τῆς Κύπρου, κατὰ τὴν μνήμην τῶν Ἅγιων. Αὐτὴν τὴν μακραίωνα λειτουργικὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου ἐπιδιώκει νὰ συγκροτήσῃ εἰς Σῶμα καὶ νὰ διατηρήσῃ ἢ παροῦσα ἔκδοσις. "Οσον ἀφορᾷ εἰς ἐκείνας τὰς περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν διεσώθη Ἀκολουθία δι' ἓνα Κύπριον Ἅγιον, συμπεριελήφθησαν εἰς τὴν ἔκδοσίν μας συνθέσεις νεωτέρων ὕμνογράφων.

΄Αξιοσημείωτον εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι διὰ μερικοὺς Ἅγιους ὑπάρχουν εἰς τὴν Κυπριακὴν λειτουργικὴν παράδοσιν Ἀκολουθίαι πέραν τῆς μιᾶς. Ἐπειδὴ ὅμως ἢ παροῦσα ἔκδοσις ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν μόνον τῶν λατρευτικῶν ἀναγκῶν, ἐγένετο ἐπιλογὴ τῆς Ἀκολουθίας ἐκείνης, ἡ ὁποία εἶχε τὴν μεγαλυτέραν λειτουργικὴν χρῆσιν. Διὰ τοῦτο δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς αὐτὴν ὅλαι αἱ Ἀκολουθίαι, αἱ ὁποῖαι συνεγράφησαν κατὰ καιροὺς καὶ ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς τοὺς ιεροὺς ναοὺς τῆς Κύπρου. Εἰς τὴν βιβλιογραφίαν, ἡ ὁποία ἐπισυνάπτεται εἰς ἐκάστην Ἀκολουθίαν, παρέχονται πληροφορίαι καὶ διὰ τὰς ἄλλας Κυπριακὰς Ἀκολουθίας, τὰς ὁποίας ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου προτίθεται νὰ ἐκδώσῃ εἰς αὐτοτελεῖς τόμους μελλοντικῶς.

Αἱ Κυπριακαὶ Ἀκολουθίαι διεδίδοντο ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ χειρογράφων, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς τοὺς ιεροὺς ναούς, μὲ φυσικὸν ἐπακόλουθον τὴν φθορὰν αὐτῶν. Αἱ ἐπανειλημμέναι μεταγραφαὶ τῶν χειρογράφων ἐπέφερον εἰς τὰ κείμενα ἀλλοιώσεις τοῦ νοήματος αὐτῶν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν κατεβλήθη προσπάθεια ἀποκαταστάσεως, κατὰ τὸ δυνατόν, τῆς ἀρχικῆς

μορφῆς τῶν ὕμνων καὶ τῶν συναξαρίων. Εἰς τὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὄποιαν οἱ ὕμνοι ἥσαν διασκευαί, ἡ ἀποκατάστασις ἐγένετο βάσει τοῦ πρωτοτύπου κειμένου. Εἰς τὸν πρωτοτύπους ὕμνους αἱ διορθώσεις ἔλαβον ὑπ’ ὅψιν τὴν γλῶσσαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων καὶ τὸν τονικὸν ρυθμὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως. Διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν συναξαρίων ἐγένετο σύγκρισις πρὸς τὰς πηγάς, ὅπου ἦτο κατορθωτὸν νὰ ἀνευρεθοῦν, αἱ ὄποιαι ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν.

Ἡ παροῦσα ἔκδοσις ἔχει σκοπὸν νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Ἱερεῖς, Ἱεροψάλτας καὶ εὐσεβεῖς φιλακολούθους, κείμενα τῶν Ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἀπηλλαγμένα ἀνακριθεῖσιν καὶ σφαλμάτων, διὰ νὰ δύνανται νὰ τιμοῦν τοὺς Ἅγιους μὲ δρθὰ νοήματα. Ἐφ’ ὅσον δὲ ἡ ἔκδοσις ἀποβλέπει εἰς λειτουργικοὺς σκοπούς, ἡ σειρὰ τῶν δημοσιευομένων ἀκολουθιῶν ἔγινε συμφώνως πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἔτος. ‘Ο Α’ τόμος περιλαμβάνει τὰς ἀκολουθίας τοῦ Σεπτεμβρίου. ‘Ο Β’ τόμος περιέχει τὰς ἀκολουθίας τοῦ Ὀκτωβρίου. ‘Ο Γ’ τόμος καλύπτει τὸν μῆνα Νοέμβριον καὶ ὁ Δ’ τόμος τὸν μῆνα Δεκέμβριον. ‘Ο Ε’ τόμος περιλαμβάνει τὰς ἀκολουθίας τῶν μηνῶν Ιανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου. ‘Ο ΣΤ’ τόμος περιέχει τὰς ἀκολουθίας τῶν μηνῶν Μαρτίου καὶ Ἀπριλίου. ‘Ο Ζ’ τόμος καλύπτει τὰς ἀκολουθίας τοῦ Μαΐου καὶ ὁ Η’ τόμος τὰς ἀκολουθίας τοῦ Ιουνίου. ‘Ο Θ’ τόμος περιλαμβάνει τὰς ἀκολουθίας τοῦ Ιουλίου. ‘Ο Ι’ τόμος συμπεριλαμβάνει τὰς ἀκολουθίας τοῦ Αύγουστου, παράρτημα μὲ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἐν Κύπρῳ ἀγίων καὶ ἐπίμετρον μὲ γενικὸν εὑρετήριον τῆς ὅλης ὕλης τῶν ἀκολουθιῶν καὶ τῶν δέκα τόμων.

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν Κυπριακῶν ἀκολουθιῶν προγραμματίζεται ἡ ἔκδοσις εἰς ἕνα τόμον ὅλων τῶν Συναξαρίων τῶν περιλαμβανομένων εἰς αὐτάς, ὑπὸ τὸν τίτλον Κύπρια Συναξαρία.

Θεοχάρης Ε. Σχίζας
Ἐπιμελητὴς τῆς ἔκδόσεως.